

25. 8. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dopady mezinárodních sankcí v důsledku války na Ukrajině na smluvní vztahy v logistice

Dne 24. února 2022 napadlo Rusko Ukrajinu. V souvislosti s ruskou agresí na území Ukrajiny pak byla Evropskou unií proti Rusku i Bělorusku postupně zavedena řada omezujících opatření v podobě mezinárodních sankcí. Sankce EU v mezidobí do doby přípravy tohoto článku byly zpřísněny v pořadí již šestým balíčkem. Tyto mezinárodní sankce pak zásadním způsobem ovlivňují také oblast logistiky, když ve vztahu k oblasti logistiky zakazují zejména obchodování s určitými subjekty, dovoz a vývoz určitého zboží nebo přepravu na a z určitého území. Tyto skutečnosti pak samozřejmě s nemalou razancí dopadají i na smluvní a odpovědnostní vztahy v logistice. Tento příspěvek je pak zaměřen na jejich dopady do rámcových smluv v logistice.

Sankční režimy EU, jejich kontrola a dodržování, dopady do smluv.

Právními předpisy, které sankční režimy Evropské unie zakládají, jsou rozhodnutí (EU) a nařízení (EU), jež jsou postupně doplňována změnovými a prováděcími nařízeními nebo rozhodnutími. [\[1\]](#)

Nejen z pohledu logistiky jsou pak významná omezující opatření hospodářské a finanční povahy, mezi něž se řadí:

- Zbrojní embargo;
- Omezení vstupu osob;
- Zmrazení majetku osob;
- Omezení konkrétních odvětví hospodářské činnosti, zákaz dovozu nebo vývozu zboží, zákaz investic, zákaz poskytování některých služeb.

V rámci takzvaného pátého sankčního balíčku Rada EU rozhodla dne 8. dubna 2022 o uvalení nových individuálních i ekonomických sankcí proti Rusku i Bělorusku, respektive o zostření sankcí stávajících. Na oblast logistiky dopadl mj. zákaz poskytovat přístup do přístavů v Evropské unii plavidlům registrovaným v Rusku [\[2\]](#), a potažmo omezení možnosti dovozu zboží ruskou lodní či silniční dopravou, a dále zákaz silniční přepravy zboží v rámci Evropské unie (včetně tranzitu) pro jakoukoli ruskou a běloruskou společnost nebo podnik provozující silniční dopravu [\[3\]](#).

Dne 3. června 2022 byl v Úředním věstníku Evropské unie publikován v pořadí šestý sankční balíček, sestávající z deseti přímo použitelných předpisů, a to pěti rozhodnutí Rady (EU) a na ně navazujících nařízení Rady (EU), jimiž se stávající sankce proti Rusku a Bělorusku citelně zostřují [\[4\]](#).

Zpřísnění, jež jsou relevantní pro oblast logistiky, doznaly sankce zakotvené mj. v rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP a nařízení Rady (EU) č. 833/2014. S účinností od 4. června 2022 tak byl zaveden například zákaz nákupu, dovozu nebo převodu surové ropy a některých ropných produktů z Ruska (nové ust. čl. 3m), zákaz pojištění a zajištění námořní přepravy tohoto zboží do třetích zemí (nové ust. čl. 3n) a poskytování účetních a auditorských služeb a služeb daňového poradenství (nové ust. čl. 5n).

V rámci šestého sankčního balíčku rovněž došlo k opětovnému rozšíření seznamu osob a subjektů, jimž je zakázáno dodávat zboží a technologie tzv. dvojího užití, a zboží a technologie, jež by mohly sloužit k vojenskému nebo technologickému posílení Ruska nebo k rozvoji jeho odvětví obrany a bezpečnosti.

Na úrovni České republiky je pak úprava některých povinností fyzických a právnických osob při uskutečňování mezinárodních sankcí obsažena v zákoně č. [69/2006](#) Sb., o provádění mezinárodních sankcí, v platném a účinném znění (dále jen „Zákon č. [69/2006](#) Sb.“). Ustanovení § 10 odst. 1 Zákona č. [69/2006](#) Sb. zakotvuje oznamovací povinnost, jež vzniká každému, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že se u něj nachází majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce – o této skutečnosti je nutné učinit bez zbytečného odkladu oznámení Finančnímu analytickému úřadu a to písemně nebo ústně do protokolu. V navazujícím odst. 2 pak Zákon č. [69/2006](#) Sb. pro případ, kdy při přípravě nebo při uzavírání smlouvy vznikne podezření, že se na jednu ze stran závazkového vztahu vztahují mezinárodní sankce, nebo že předmětem závazkového vztahu je nebo má být majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, avšak toto podezření není možné před nebo při uzavírání smlouvy hodnověrně ověřit, rovněž zakotvuje oznamovací povinnost, již je třeba dostát bezprostředně po uzavření smlouvy[\[5\]](#).

Navazující ustanovení § 11 Zákona č. [69/2006](#) Sb. pak upravuje povinnosti týkající se nakládání s majetkem, na který se vztahují mezinárodní sankce. Dle odst. 1 odkazovaného ustanovení se tomu, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že se u něj nachází majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, zapovídá nakládat s tímto majetkem jinak než za účelem jeho ochrany před ztrátou, znehodnocením, zničením nebo jiným poškozením (pokud není v tomto zákoně uvedeno jinak), a to od okamžiku, kdy se dozví, že majetek je považován za majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce.

V souvislosti s porušením v něm zakotvených povinností pak Zákon č. [69/2006](#) Sb. zakotvuje skutkové podstaty přestupků, za jejichž spáchání hrozí pachateli uložením citelných pokut[\[6\]](#).

S ohledem na shora uvedené lze tedy v rámci logistiky maximálně doporučit obstarat si veškeré k tomu potřebné a možné informace a celou přepravu, smluvní vztah i zboží před uzavřením smlouvy prověřit z pohledu tzv. mezinárodních sankcí.

Je tedy zřejmé, že řádné dodržování daných mezinárodních sankcí mnohdy může zásadně omezit a to případně i na dlouhou dobu stěží předvídatelné délky[\[7\]](#) také závazky z dlouhodobých tzv. nepravých rámcových smluv v oblasti logistiky. K tomu kromě sankcí EU přistupují i mezinárodní sankce zejména ze strany USA a stejně tak i tzv. odvetné sankce ze strany Ruska. Ty mohou mít také dopad na možnosti plnění i nepravých rámcových smluv.

V každém případě z pohledu mezinárodních sankcí a jejich rizik je **nutné vždy od zákazníka vyžadovat a mít tyto informace**[\[8\]](#):

- Odkud kam jedu;
- Pro koho vezu [\[9\]](#)
- Co vezu[\[10\]](#).

Do smluv v logistice a to zejména těch rámcových je z tohoto pohledu vhodné zařazovat také řádné tzv. **compliance doložky** zajišťující mj. i součinnost zákazníka k plnění povinností poskytovatele logistických služeb dle Zákona č. [69/2006](#) Sb.

Rámcová smlouva. Nepravá rámcová smlouva o přepravě, nepravá rámcová smlouva zasílatelská.

Rámcovými smlouvami bez dalšího praxe a judikatura zpravidla chápe smlouvy, jejichž prostřednictvím smluvní strany tam, kde očekávají dlouhodobější obchodní vztah, stanoví základní pravidla, jimž budou podléhat všechny konkrétní (tzv. realizační) smlouvy na jejím základě v budoucnu uzavřené, nebude-li v té či oné realizační smlouvě ujednáno jinak. Rámcová smlouva tak nemá jiný význam (jinou funkci), než že stanoví smluvní podmínky následně uzavíraných konkrétních, realizačních smluv[11]. Praxe a judikatura jim v takovéto podobě přiznává v zásadě význam obchodních podmínek.

Nicméně v oblasti logistiky se lze poměrně často setkat i se smlouvami, které nad rámec stanovení pravidel pro tzv. realizační smlouvy upravují také konkrétní práva a povinnosti stran. Obvykle se jedná o závazek dopravce, případně zasílatele vždy na žádost zákazníka provést či obstarat určité blíže specifikované přepravy, případně určitý objem určitých blíže specifikovaných přeprav v určitém období apod. Nebo může jít i o závazek připravenosti vozidel k určitým přepravám apod. Takovéto smlouvy pro potřeby tohoto příspěvku nazýváme nepravými rámcovými smlouvami, když kromě obecného rámce úpravy budoucích realizačních smluv upravují i konkrétní závazky stran.

Z pohledu tématu tohoto příspěvku pak v praxi bývá problematické, když buď dopravce určité přepravy nemůže provést pro jejich rozpor s mezinárodními sankcemi, nebo když zákazník není schopen dopravci, který se zavázal k určité připravenosti vozidel k určitým přepravám, takovéto přepravy zadávat právě proto, že by byly v rozporu s mezinárodními sankcemi.

Možnosti ukončení nepravých rámcových smluv s ohledem na mezinárodní sankce.

S ohledem na problematičnost dalšího trvání smlouvy a jejího plnění zvažují zpravidla dopravci či zasílatelé jak případně dosáhnout ukončení zejména tzv. nepravých rámcových smluv, jejichž plnění znemožnily, alespoň po dobu jejich trvání, některé mezinárodní sankce. Z tohoto pohledu je v praxi zejména nejvýhodnější mít dobře nastavenou rámcovou smlouvu s řádnou úpravou možných důvodů jejího ukončení včetně důsledků takového ukončení a jeho důvodů mj. do odpovědnosti za škodu a případně do povinnosti placení smluvních pokut[12]. Velmi praktická bývá řádná úprava doložky vyšší moci ve smlouvě, která zahrnuje nejen jasnou definici vyšší moci, ale zejména její následky. Zpravidla se jedná nejen o následky v podobě zproštění povinné strany odpovědnosti za škodu v důsledku vyšší moci, ale často také o úpravu možného ukončení samotné smlouvy (a ne jen realizačních smluv uzavřených na jejím základě) v případě, že vyšší moc trvá po určitou v dané doložce specifikovanou dobu. Jistého zjednodušení kontraktačního procesu a zkrácení smlouvy lze v tomto směru dosáhnout např. odkazem na využití ICC Force majeure clause[13] buď bez dalšího, nebo ve smlouvě částečně upravené.

Pokud žádná nebo dostatečná úprava v nepravé rámcové smlouvě v tomto směru není obsažena nebo je neplatná, nastupuje aplikace zákonných pravidel. Zde lze v mezích (nepravých) rámcových smluv řídicích se českým právem uvažovat zejména o aplikaci § 2006 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném a účinném znění (dále jen „občanský zákoník“), pokud možno v souladu s § 2008 občanského zákoníku[14].

Jak vyplývá i z komentářové literatury, při aplikaci tohoto ustanovení v případě následné nemožnosti se jedná o naprostou nesplnitelnost dluhu. Nikoliv o ztížení, komplikaci či přechodnou překážku plnění. Důsledky jsou pak poměrně závažné, když nastává ex lege automatický zánik závazku[15]. Komentářová literatura pak v zásadě uvádí, že nemožností plnění je i právní nemožnost (nedovolenost). Máme za to, že sem tedy bude spadat i nemožnost plnění v důsledku příslušných mezinárodních sankcí. Z hlediska časové relevance vzniku skutečností, které způsobují nesplnitelnost dluhu, se jedná samozřejmě vždy až o období po vzniku závazku. Skutečnosti přitom mohou nastat jak před splatností, tak až během prodlení[16]. Nicméně, nastane-li nemožnost až v průběhu prodlení (tedy zejména nemožnost dodat do určité oblasti určité zboží či nemožnost plnění

pro určitý subjekt apod. nastala, resp. příslušné mezinárodní sankce byly přijaty, až poté, co už byl dopravce či zasílatel v prodlení s dodáním apod.), máme za to, že zde bude dána odpovědnost za škodu, byť k zániku smlouvy případně (podle okolností případu) i může dojít[17].

Má-li být určitá skutečnost kvalifikována jako důvod nemožnosti plnění, pak nemůže jít jen o dočasnou překážku (mohlo by jít o liberační důvod ve vztahu k sankčním následkům), nýbrž musí jít o překážku trvalou[18].

Je pak otázkou, zda právě mezinárodní sankce, které se často mění, zpravidla zpřísňují, přičemž někdy ale dochází např. i k vyjmutí určitých osob ze sankčních seznamů, je možné považovat za překážku trvalou. K tomu komentářová literatura říká, že je-li tedy překážka zabraňující splnění takové povahy, že dle veškerých dostupných informací nelze usuzovat na její toliko přechodný charakter a nelze realisticky očekávat, že by v dohledné (dle okolností případu) době pominula, musí být posouzena jako trvalá, a tedy znemožňující plnění vůbec[19]. Máme za to, že příslušné mezinárodní sankce tuto definici a podmínky zásadně naplňují, nicméně bude třeba zřejmě i jednotlivé sankce posuzovat případ od případu s ohledem na konkrétní okolnosti případu[20]. Konečnou odpověď na danou otázku pak nejspíše dá až v budoucnu judikatura[21] a bude zřejmě významná zejména pro zodpovězení otázky zániku samotné nepravé rámcové smlouvy. Ve vztahu k jednotlivým realizačním smlouvám, pokud nepravá rámcová smlouva zásadně upravovala termíny konkrétních jednotlivých přeprav, jsou významné dále popsání závěry vyplývající z komentářové literatury. Při nedostatečné úpravě daných otázek v nepravé rámcové smlouvě (zejména v podobě odpovídající doložky vyšší moci nebo jiných podobných doložek) pak podle našeho názoru bude problematické zejména zodpovězení otázky, zda postupně zanikají jen závazky z jednotlivých realizačních smluv a rámcová smlouva jako celek už nikoliv, nebo zda a případně za jakých okolností a podmínek může zaniknout i samotná nepravá rámcová smlouva jako celek.

Podle závěrů komentářové literatury totiž výjimku z požadavku trvalosti překážky představují případy, kdy splnění je přímo ze smlouvy specificky vázáno jen na určitou dobu a pozdější plnění je vyloučeno (nešlo by již o splnění). Pak i překážka působící jen po tuto dobu bude zánik pro nemožnost způsobovat[22]. V zásadě nepřiliš problematické by tedy z tohoto pohledu mělo být stanovení možného zániku jednotlivých realizačních smluv, kde byl jasně určený nebo určitelný termín plnění. Problematické to však bude tam, kde smlouva stanoví jen požadavek tzv. připravenosti k plnění apod., stejně jako ve vztahu k určení možností zániku celé nepravé rámcové smlouvy jako takové.

Pak u mnohých nepravých rámcových smluv může s ohledem na mezinárodní sankce nastat i situace, kdy zánik závazku z jednotlivé přepravy nastane, ale bude přinejmenším nejisté, zda zanikla celá (nepravá) rámcová smlouva.

Je třeba poukázat i na to, že pouhá vyšší nákladnost plnění nemožnost plnění nezpůsobuje. Pokud tedy nepravá rámcová smlouva upravuje např. závazek dopravce k určité připravenosti vozidel k přepravám zboží do oblastí, kam v důsledku sankcí nyní přepravy provádět nelze, ale přitom je možné dané zboží dovážet jinam, je třeba velmi pečlivě zvážit, zda se v tomto případě jedná o možnou aplikaci § 2006 občanského zákoníku.

Z pohledu možné aplikace a zániku smlouvy dle § 2006 občanského zákoníku bude dále nezbytné vždy pečlivě případ od případu posuzovat také, zda se skutečně jedná o trvalou překážku způsobující zánik smlouvy podle daného ustanovení a ne spíše o tzv. hardship dle § 1765 občanského zákoníku[23]. Adaptace smlouvy podle § 1765 občanského zákoníku má pak zásadně přednost před jejím zánikem dle § 2006 občanského zákoníku. Výklad § 1765 OZ podle jeho bezprostředního inspiračního zdroje UNIDROIT principles of international commercial contracts umožňuje navíc (dále jen „UNIDROIT „) i v určitých tzv. extrémních případech např. i odložit plnění[24]. S ohledem na

rozsah tohoto článku však blíže rozbor problematiky tzv. hardship, tedy pouhého v zásadě významného ztížení plnění smlouvy, již není jeho předmětem[25].

Odpovědnost za škodu za neplnění nepravých rámcových smluv s ohledem na mezinárodní sankce

S ohledem na zaměření tohoto příspěvku se zde nebudeme zabývat odpovědností zasílatele či dopravce za obstarání či provedení jednotlivých přeprav[26], ale zejména odpovědností za naplňování jiných povinností dle příslušné (zejména nepravé) rámcové smlouvy. Sem může spadat např. závazek dopravce k připravenosti určitých vozidel pro určité přepravy, závazek zákazníka k zadávání určitých přeprav apod.

Ve vztahu k takovýmto povinnostem lze v každém případě, jak u smluv rámcových zasílatelských, tak rámcových smluv o přepravě, doporučit zahrnout do smlouvy řádnou úpravu otázky vyšší moci a jejích následků, např. i odkazem na využití formulace ICC Force majeure clause[27].

U mezinárodních silničních přeprav mají však doložky vyšší moci ve smlouvách význam spíše jen ve vztahu k úpravě (jinak platně sjednaných) smluvních pokut, k odpovědnosti za škodu odesílatele či za škodu z nedodržení termínu nakládky či jiných povinností, které nejsou předmětem Úmluvy CMR. Jinak mohou být ve vztahu k otázkám, které upravuje zejména Úmluva CMR, neplatné právě pro rozpor s Úmluvou CMR[28].

V oblasti smluv v přepravě podléhajících českému právu ve vztahu ke smlouvě o přepravě a smlouvě zasílatelské je tedy možné odchylně od příslušné speciální zákonné úpravy smluvně upravit otázku vyšší moci jako liberačního důvodu jen v případech smluv zasílatelských v situacích, kdy se na ně nepoužije úprava odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce, popř. u silničních nákladních přeprav zejména v jiných případech než úprava odpovědnosti za škodu na zásilce a z překročení dodací lhůty[29].

V ostatních případech u smluv v oblasti přepravy je však třeba brát v úvahu zpravidla kogentní úpravu principů odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce, z překročení dodací lhůty a liberačních důvodů obsaženou v příslušných mezinárodních úmluvách týkajících se jednotlivých druhů přeprav.[30].

Pokud pak smlouva žádnou nebo jasnou a dostatečnou či platnou úpravu otázek vyšší moci (či jinou podobnou úpravu odpovědnosti za škodu) neobsahuje, je v mezích smluv řídicích se českým právem v otázkách mimo rámec odpovědnosti dopravce za zásilku a z překročení dodací lhůty[31] a mimo rámec odpovědnosti zasílatele za obstarání přepravy jako takové[32] třeba aplikovat zejména § 2913 OZ[33].

Ve vztahu k této úpravě je třeba vždy mít na paměti a dodržovat také informační povinnost osoby postižené překážkou dle § 2902 občanského zákoníku[34].

Významné je, že okolnost vyšší moci jako liberační důvod dle § 2913 odst. 2 občanského zákoníku má v zásadě dopad jen na náhradu škody a dle § 1970 občanského zákoníku na povinnost platit z ní úroky z prodlení. Nemá však již bez dalšího dopady na povinnost platit smluvní pokutu, možnost odstoupit od smlouvy pro prodlení s plněním povinnosti v důsledku vyšší moci či jinou možnost ukončení smlouvy.

Poukazováno je i na skutečnost, že ustanovení zbavující smluvní stranu její odpovědnosti je třeba v pochybnostech vykládat vždy restriktivně, neboť jsou výjimkou z obecné zásady, že smlouvy se dodržují[35].

Válka a i dopady souvisejících mezinárodních sankcí tedy mohou být zprošťujícím důvodem pro odpovědnost dopravce či zasílatele - záleží vždy ale na jednotlivých okolnostech konkrétního případu.

Závěrem

Je zřejmé, že dopravci i zasílatelé jsou zejména povinni řádně platné mezinárodní sankce monitorovat a přiměřeně způsobem odpovídajícím zejména § 10 Zákona č. 69/2006 Sb jejich plnění prověřovat. Zjistí-li takovým postupem, že by prováděná či obstarávaná přeprava mohla sankce porušovat, je třeba takové podezření oznámit Finančně analytickému úřadu.

Pokud jim pak válka samotná nebo mezinárodní sankce s ní související buď zcela znemožní, nebo zásadně ztíží plnění přepravní či zasílatelské smlouvy, je na místě zvážit, zda nejsou dány důvody zániku smlouvy, případně důvody pro změnu smlouvy pro tzv. zásadní změnu okolností, stejně jako pečlivě zvážit otázku případného zproštění odpovědnosti za neplnění smlouvy z takového důvodu.

JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S.,
advokátka
Associate Partner

Mgr. Monika Gardlíková,
advokátka

Rödl & Partner

Rödl & Partner

Platněřská 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 710

E-mail: alice.bartkova@roedl.com

E-mail: monika.gardlikova@roedl.com

---

* Článek vychází z právní úpravy k datu 27. 6. 2022.

[1] Finanční analytický úřad. Sankce proti Rusku a Bělorusku. Finanční analytický úřad [online]. Praha: Finanční analytický úřad, ©2022, [vid. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyyurad.cz/sankce-proti-rusku>, k dispozici >>> [zde](#).

[2] S určitými výjimkami (například pro zemědělské nebo potravinářské produkty a humanitární pomoc).

[3] Z toho zákazu je pak možné udělit výjimku, například pokud jde o silniční přepravu farmaceutických, zemědělských a potravinářských produktů, případně výjimku pro humanitární účely.

[4] Finanční analytický úřad. Sankce proti Rusku a Bělorusku. Finanční analytický úřad [online]. Praha: Finanční analytický úřad, ©2022, [vid. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://www.financnianalytickyyurad.cz/sankce-proti-rusku>, k dispozici >>> [zde](#).

[5] Blíže viz Gardlíková, Monika. 2022. K vybraným aspektům uplatňování mezinárodních sankcí, přijatých v souvislosti s ruskou agresí na území Ukrajiny, v České republice. www.epravo.cz. [Online] 17. června 2022. Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[6] Tamtéž.

[7] Tzv. mezinárodní sankce, resp. omezující opatření jsou sice v rámci jejich (shora uvedené) právní úpravy omezeny na určitou dobu. Nicméně, taková doba je zpravidla postupně dále prodlužována a lze jen stěží odhadnout, po jak dlouhou dobu bude ještě dále prodlužována.

[8] Zejména s ohledem na shora uvedené veřejnoprávní sankce totiž nelze v zásadě odpovědnost za dodržování sankcí tzv. smluvně přenést na odesílatele.

[9] Tedy nejen odesílatel, příjemce nýbrž i přepravce včetně posledního koncového konkrétního odběratele.

[10] Vhodné je např. znát a vyžádat si kód TARIC.

[11] Viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 ICdo 26/2012, ze dne 29.9.2014.

[12] Na smluvní pokutu za porušení smluvní povinnosti, je-li sjednána, se totiž zproštění odpovědnosti obecně neuplatní (při nepřiměřenosti smluvní pokuty či výkonu práva na uhrazení smluvní pokuty v rozporu s dobrými mravy může mít liberace význam při moderaci či určení neplatnosti smluvní pokuty). Je tedy dobré ve smlouvě zvážit i smluvní úpravu dopadu vyšší moci či (ne)odpovědnosti za škodu výslovně také do (ne)placení smluvních pokut.

[13] Blíže viz >>> [zde](#).

[14] Podle § 2006 občanského zákoníku:

Stane-li se dluh po vzniku závazku nesplnitelným, zaniká závazek pro nemožnost plnění. Plnění není nemožné, lze-li dluh splnit za ztížených podmínek, s většími náklady, s pomocí jiné osoby nebo až po určené době. Nemožnost plnění prokazuje dlužník.

Podle § 2008 občanského zákoníku:

Neoznámí-li dlužník věřiteli, že se splnění dluhu stalo nemožným, bez zbytečného odkladu poté, co se o tom dozvěděl nebo dozvědět musel, nahradí věřiteli škodu vzniklou tím, že věřitel nebyl o nemožnosti plnění včas vyrozuměn.

[15] Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1219 – 1230.

[16] Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1219 – 1230.

[17] Viz § 2913 odst. 2, věta druhá obč. zák.: Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smlouvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezproští.

[18] Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1219 – 1230.

[19] Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1219 – 1230.

[20] Tzv. mezinárodní sankce, resp. omezující opatření jsou sice v rámci jejich (shora uvedené) právní úpravy omezeny na určitou dobu. Nicméně, taková doba je zpravidla postupně dále prodlužována a lze jen stěží odhadnout, po jak dlouhou dobu bude ještě dále prodlužována.

[21] V tomto směru např. německý Spolkový soudní dvůr (BGH) ve svém rozhodnutí sp.zn. VII 318/20 ze dne 10.12.1920 zásadně dovodil, že válka představuje vždy trvalou překážku plnění. Je pak otázkou zda takovéto závěry budoucí judikatura vztáhne i na překážky plnění v důsledku mezinárodních sankcí a nikoliv (pouze) války jako takové samotné.

[22] Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1219 – 1230.

[23] Podle § 1765 občanského zákoníku platí: Dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má

dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění. Aplikace tohoto ustanovení bývá v praxi často zvažována mj. v případech tzv. raketového růstu cen pohonných hmot, případně cen za pronájem kontejnerů apod. Odpověď však nebývá jednoznačná, byť jeho aplikaci, podle konkrétních okolností případu, nelze v takových situacích ani vždy zcela vyloučit.

[24] Viz čl. 6.2.3 odst 2. UNIDROIT: The request for renegotiation does not in itself entitle the disadvantaged party to withhold performance. Je tedy zřejmé, že UNIDROIT jako bezprostřední inspirační zdroj se zde poněkud odchyľuje v zásadě spíše od jeho nepřilíš zdařilého překladu v § 1756 odst. 1, věta poslední občanského zákoníku a bude tedy nezbytné přihlédnout při jeho výkladu i k samotnému znění UNIDROIT.

[25] V tomto směru lze odkázat v podrobnostech např. na velmi zdařilý a podrobný výklad Filipa Melzera v jeho webinaru z 13.6.2022 k problematice Změny okolností uzavření smlouvy v důsledku Covid-19 a války na Ukrajině.

[26] Ty by bylo třeba řešit v případě (realizačních) smluv o přepravě dle § 2566 a násl. obč. zák., případně v případě mezinárodních přeprav dle příslušné mezinárodní Úmluvy - jako u přepravy silniční dle čl. 17 a násl. Úmluvy CMR apod. V případě smluv zasílatelských tam, kde nebude odchýlná smluvní úprava, by dané otázky bylo třeba řešit zejména dle § 2475 obč. zák. - ledaže by zejména úprava a formulace otázek vyšší moci ve smlouvě se od této úpravy odchylovala.

[27] Blíže viz >>> [zde](#).

[28] Blíže viz JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S., Mgr. Jan Pavlík: VLIV KORONAVIRU NA SMLUVNÍ VZTAHY SE ZVLÁŠTNÍM ZAMĚŘENÍM NA NÁJEM A PŘEPRAVU, Právní rozhledy č. 12/2020, s. 430.

[29] Blíže viz JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S., Mgr. Jan Pavlík: VLIV KORONAVIRU NA SMLUVNÍ VZTAHY SE ZVLÁŠTNÍM ZAMĚŘENÍM NA NÁJEM A PŘEPRAVU, Právní rozhledy č. 12/2020, s. 430.

[30] Blíže viz JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S., Mgr. Jan Pavlík: VLIV KORONAVIRU NA SMLUVNÍ VZTAHY SE ZVLÁŠTNÍM ZAMĚŘENÍM NA NÁJEM A PŘEPRAVU, Právní rozhledy č. 12/2020, s. 430.

[31] Viz zejména aplikace Úmluvy CMR či jiných podobných mezinárodních Úmluv v oblasti různých druhů přeprav, případně aplikace § 2566 a násl. OZ.

[32] Zde viz především § 2475 OZ: Způsob a podmínky přepravy zasílatel ujedná s vynaložením potřebné péče tak, aby co nejlépe vyhovovaly zájmům příkazce, které zasílatel zná. Povinnost pojistit zásilku má zasílatel, jen bylo-li to ujednáno.

[33] Podle tohoto ustanovení platí:

(1) Poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit.

(2) Povinnosti k náhradě se škůdce zproští, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smlouvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezproští.

[34] Dle tohoto ustanovení platí:

Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může újma vzniknout, a upozorní ji na možné následky. Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té újmy, které mohl po oznámení zabránit.

[35] Zásada pacta sunt servanda.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)